

متفکران وقتی می توانند نظام سازی کنند که از ذهنیت سنتی رها شده باشند/ اندیشمندان امروزی حرف جدید ندارند

یک استاد بازنشسته فلسفه و عرفان اسلامی دانشگاه علامه طباطبایی گفت: متأسفانه به خاطر گریز از عقل و حتی ستیز با آن گرفتار شرایط تصوف، اشعریت و ... شده ایم. شرایط نامساعد دنیای امروز به ویژه در خاورمیانه نشان می دهد در حال حاضر دانشمندانی که بتوانند نظام سازی کنند و جامعه را به سمت زندگی اجتماعی جدید و کارآمد هدایت کنند، نداریم.

یک استاد بازنشسته فلسفه و عرفان اسلامی دانشگاه علامه طباطبایی گفت: متأسفانه به خاطر گریز از عقل و حتی ستیز با آن گرفتار شرایط تصوف، اشعریت و ... شده ایم. شرایط نامساعد دنیای امروز به ویژه در خاورمیانه نشان می دهد در حال حاضر دانشمندانی که بتوانند نظام سازی کنند و جامعه را به سمت زندگی اجتماعی جدید و کارآمد هدایت کنند، نداریم.

دکتر سید یحیی یثربی درباره علت عدم نظام سازی توسط متفکران امروز به خبرنگار مهر گفت: فلاسفه و متفکران جامعه همیشه تمدن ساز و دانش آفرین بودند، اما از آنجا که در جهان سوم متفکران همگی سنتی هستند جوامع نیز به صورت سنتی مانده است. متفکران ما وقتی می توانند نظام سازی کنند که از ذهنیت سنتی رها شده باشند چرا که منطق، معرفت شناسی و فلسفه سنتی همان نظام های سنتی را در بر دارد اما نظام جدید نیازمند تفکر جدید است. نظام سازی کار دانشمندان است. اگر در برخی کشورها نظام سازی نمی شود به این دلیل است که اندیشمندان امروزی حرف جدید ندارند.

وی افزود: به عنوان مثال نظام های جدید غرب با تفکر آگوستین ایجاد نشد بلکه این تفکر محصول ترجمه آثار ابن سینا و ابن رشد بود. این اندیشمندان با عقلانیت آشنا شده و روی آن کار کردند و تمدن و دانش جدید به وجود آوردند، کما اینکه فلاسفه غرب نیز معتقدند که مدیون فیلسوفان ایرانی هستند. در فصل دهم #171 تاریخ فلسفه غرب» اثر برتراند راسل آورده شده که تمام تحولات غرب مدیون آثار ابن رشد و ابن سینا است. این دو دانشمند بودند که چراغ علم و دانش را روشن کردند اما در سرزمین خودشان این چراغ خاموش شد و در غرب از آن به بهترین شکل ممکن بهره بردند.

این محقق و نویسنده تصریح کرد: ما به خاطر گریز از عقل و حتی ستیز با آن گرفتار شرایط تصوف و اشعریت و ... شدیم. شرایط نامساعد دنیای امروز به ویژه در خاورمیانه نشان می دهد در حال حاضر دانشمندانی که بتوانند نظام سازی کنند و جامعه را به سمت زندگی اجتماعی جدید و کارآمد هدایت کنند نداریم.

یثربی به دلیل دیگری که مانع از نظام سازی اندیشمندان امروز شده است اشاره کرد و گفت: فلسفه در گذشته محدود بود اما فلسفه امروز از زیرمجموعه های بسیاری تشکیل شده است. فلسفه سیاسی، فلسفه اخلاق، فلسفه دین و ... زیرشاخه فلسفه قرار می گیرند و نیاز به تخصص دارند. به عنوان مثال ابن سینا دایره المعارفی بود از همه علوم. هم فیزیک می دانست، هم شیمی، ریاضی، نجوم، پزشکی، موسیقی و از همه مهمتر اینکه فیلسوف بود، اما امروز رشته فیزیک به بیش از 200-300 رشته جدید تجزیه شده است. تخصص ها در حوزه فلسفه باید به یکدیگر ربط داده شوند یک نفر نمی تواند مانند زمان ابن سینا در تمام رشته ها صاحب نظر باشد. از همین رو گفته اند دوره فلسفه تمام شده است. در فلسفه باید کارهای دسته جمعی صورت بگیرد از عهده یک نفر خارج است که این موضوعات گسترده را جمع کند و در تمام آنها صاحب نظر باشد. این اقتضای شرایط امروزی دانش بشری است.

وی در پاسخ به این سوال که آیا رواج فلسفه تحلیلی به معنای این است که موضوعات فلسفی باید تخصصی تر پیگیری شوند؟ گفت: فلسفه تحلیلی هیچ وقت فرمان نمی دهد. ما برای شناخت جهان باید به طور آزاد و مستقیم، حواس و عقل مان را به کار بیاندازیم. ما وظیفه داریم فکر کنیم و فکرمان را به نتیجه برسانیم نه اینکه به شکل خاصی و در مسیر خاصی فکر کنیم.